

Nyttiggørelse og genanvendelse af jord og bygge- og anlægsaffald - udfordringer og løsninger

Miljøchef Jens Arre Nord

14. maj 2025

RGS Nordic er en
miljøvirksomhed, der
genvinder bygningsaffald
og renser jord

Grundlæggende udfordringer og indstilling til løsninger

UDFORDRINGER

Vi har udfordringer i forhold til lovgivning, kommunikation og forvaltningspraksis

INDSTILLING TIL LØSNINGER

Hvordan kommer vi videre og får ”orden i penalhuset” i forhold til miljø, disponering, og mængder – afslutter med en dosmerseddel for hvad vi ser der skal gøres

Ikke mere ”snak og ønskekoncert”

– vi kræver handling

Vi har udfordringer med kommunikation og styring i forhold til

- Vilkårlig (fejlagtig) reference til lovgivning og bestemmelser
- Manglende komplettering af lovgivning overladt til det kommunale politiske selvstyre
- Forvaltningspraksis
- Anmeldelser af jordflytninger
- Anmeldelser af flytning af bygge- og anlægsaffald
- Uensartet og uklar beskrivelse af jorden og affaldets miljøkvalitet (type, klasse, kategori og manglende referencer)
- Affaldsdata med uklare EAK koder og med utilstrækkelig datafangst

Væsentlig lovgivning og bestemmelser

- Affaldsbekendtgørelsen
- Restproduktbekendtgørelsen
- Jordflytningsbekendtgørelsen
- Liste over kvalitetskriterier i relation til forurennet jord v. MST
- Kommunale jord- og affaldsregulativer
- Bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde

Anmeldelse af flytning af bygge- og anlægsaffald - **udfordring**

(ref. Bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde)

1. At datafangst og styring ses at være utilstrækkelig så længe det ikke er et ufravigeligt krav at anmeldelsen skal følge affaldet ved enhver flytning (også flytning/nyttiggørelse på egen matrikel/oprindelsesmatriklen) og også være "adgangsbillet/dokumentation" for enhver modtagelse.
2. At der foretages uautoriserede disponeringer i forhold til fx anvendelsesformål, miljø, manglende sortering og manglende oparbejdning - "der flyves under radaren"
3. At data for bygge- og anlægsaffaldet i DK overordnet ikke er retvisende for mængder og typer af affald og hermed potentialet for nyttiggørelse henholdsvis genanvendelse

Anmeldelse af flytning af bygge- og anlægsaffald - **løsning**

(ref. Bekendtgørelse om håndtering af affald og materialer fra bygge- og nedrivningsarbejde)

1. At det lovgivningsmæssigt er et ufravigeligt krav at anmeldelsen skal følge affaldet ved enhver flytning (også flytning/nyttiggørelse på egen matrikel/oprindelsesmatriklen)
2. At anmeldelsen skal være "adgangsbillet/dokumentation" for enhver disponering.
3. At myndighederne skal følge op med prioriteret indsats

Anmeldelse af flytning af jord - **udfordring**

(ref. Jordflytningsbekendtgørelsen)

1. At der som følge af at der ikke er generelt krav om anmeldelse af ALLE jordflytninger opstår tvivl og miljømæssig usikkerhed og utryghed.
2. At det miljømæssigt er uforståeligt med undtagelser for anmeldepligt som fx for de reducerede områdeklassificeringer og landbrugsarealerne.
3. At der ikke i alle tilfælde er kommunal gensidig respekt for reducerede områdeklassificering
4. At såfremt ikke anmelde-/analysepligtig jord alligevel analyseres identificeres typisk at jorden er forurenet.
5. At der ikke er retvisende datafangst for de jordflytninger der faktisk sker i DK (det er ikke 6 mio. tons årligt, men snarere 15-20 mio. tons årligt)

Anmeldelse af flytning af jord - **løsning**

(ref. Jordflytningsbekendtgørelsen)

1. Generelt lovgivningsmæssigt krav om anmeldelse af ALLE jordflytninger - uanset byzone, landzone eller tidligere områdeklassificerede områder.
2. At alle jordflytninger herved registreres og dokumenteres, hvor jorden kommer fra og hvor jorden slutdisponeres.
3. At de generelle minimumskrav til prøvningsparametre og ikke mindst prøvningsfrekvens fastholdes
4. At myndighederne ikke generelt skal anvise, men i stedet følge op med prioriteret indsats

Affaldsdata og EAK koder - **udfordringer**

(ref. Affaldsbekendtgørelsen)

1. At affaldsdata ikke er retvisende for mængder og typer af affald og hermed potentialet for nyttiggørelse henholdsvis genanvendelse
2. At datafangst ses at være utilstrækkelig så længe det ikke er et ufravigeligt krav at anmeldelsen skal følge affaldet ved enhver flytning (og det gælder også flytning/nyttiggørelse på egen matrikel/oprindelsesmatriklen)
3. At EAK koder er tilfældige og ikke er retvisende for affaldet (hvad er fx. Isolering, mursten?. EAK koder forholder sig ikke til materialerne og EAK koderne forholder sig ikke til affaldets fysisk-/kemiske egenskaber

Affaldsdata og EAK koder – **løsning**

(ref. Affaldsbekendtgørelsen)

1. At datafangst sikres med et ufravigeligt krav til at anmeldelsen skal følge affaldet ved enhver flytning (også flytning/nyttiggørelse på egen matrikel/oprindelsesmatriklen) og være ”adgangsbillet/dokumentation” for enhver modtagelse.
2. At EAK koder skal være retvisende for affaldet med konkret info om materialerne (og materialernes fysisk-/kemiske egenskaber)
3. At EAK koder skal afspejle potentialet for nyttiggørelse henholdsvis genanvendelse

Restproduktbekendtgørelsen - **udfordringer**

1. At det ikke er tydeliggjort at der reelt ER tale om en UNDTAGELSESBEKENDTGØRELSE og at der uafhængig af bekendtgørelsens bestemmelser kan meddeles konkrete miljøgodkendelser på særlige vilkår (jf. ML §19 og §33) basis individuelle projektbehov og risikovurderinger.
2. At Restproduktbekendtgørelsen indeholder regulering for anvendelse af såvel restprodukter, bygge- og anlægsaffald som jord. Bestemmelserne for jord har generelt aldrig været anvendt som følge af ufuldstændige og byrdefulde bestemmelser.
3. At reguleringen af jord afviger fra Jordflytningsbekendtgørelsens bestemmelser og gængs forvaltningspraksis og respekterer ikke Jordflytningsbekendtgørelsens definitioner/kategoriseringer.

Restproduktbekendtgørelsen - **løsninger**

1. At det tydeliggøres at der er tale om en UNDTAGELSESBEKENDTGØRELSE og at der uafhængig af bekendtgørelsens bestemmelser kan meddeles konkrete miljøgodkendelser på særlige vilkår (jf. ML §19 og §33) basis individuelle projektbehov og risikovurderinger.
2. At Restproduktbekendtgørelsen afgrænset indeholder regulering for anvendelse af restprodukter og således udelader bygge- og anlægsaffald og jord.

Nyttiggørelse af forurenede rensningsegnet jord - **udfordring**

1. At der lokalt ses meddelt miljøgodkendelser til nyttiggørelse af rensningsegnet jord, hvor der jf. gængs forvaltningspraksis igennem de seneste mere end 30 år ellers har været krav om rensning
2. Med denne tilgang sås tvivl og respekt om jordhåndteringen i DK
3. Med denne tilgang sås tvivl om, hvorvidt jord fremover skal renses
4. Med denne tilgang opstår ”nomadejordseffekten”
5. Med denne tilgang er det udfordrende for troværdigheden og det ses reelt hyklerisk
6. Med denne tilgang (ofte suppleret med membranløsninger og måske monitoringsboringer) ses reelt at der er tale om deponiløsninger

Forurennet rensningseget jord - **løsning**

1. At der lovgivningsmæssigt tydeliggøres krav om rensning af rensningseget jord og at det således ikke lovligt kan nyttiggøres eller deponeres.
Herunder at definition af ikke rensningseget jord fremgår (fx kulbrinte-forurennet jord overholdende Afskæringskriteriet jf. MST's kvalitetskriterier, hvilket er gængs forvaltningspraksis på fleste projekter (95%))
2. At følge gængs forvaltningspraksis igennem de seneste mere end 30 år, hvor langt fleste nyttiggørelsesprojekter i dag anvender godkendelse med reference til Jordkvalitetskriteriet henholdsvis Afskæringskriteriet jf. MST's kvalitetskriterier
3. At fokusere på gode eksempler som KK's jordregulativ og projektvilkår og bestemmelser for fx Lynetteholm, hvor krav til rensning af rensningseget jord ER tydeliggjort

PFAS forurennet affald, herunder jord - **udfordring**

(dokumentation og mulighed for disponering)

1. At der løbende opstår behov for bortskaffelse/disponering af PFAS forureninger, men oftest uden mulighed for disponering - altså en fastlåst situation
2. At der løbende uafhængig af historik lokalt/tilfældigt foretages prøvninger for indhold af PFAS og der identificeres indhold, som medfører fastlåst situation
3. At det aktuelt kun er yderst begrænsede muligheder for disponering i DK (reelt afgrænset til Jordkvalitetskriteriet jf. MST)
4. At der er manglende stillingtagen til disponeringsmuligheder for jord med identificeret indhold af PFAS

PFAS forurennet affald, herunder jord - **løsning**

(dokumentation og mulighed for disponering)

- At der STRAKS med relevante vilkår og betingelser tages stilling til disponeringsmuligheder for jord med identificeret indhold af PFAS - eventuelt en ”hér og nu løsning ” og senere en ”generel løsning”.

Jordens miljøkvalitet - **udfordring**

(type, klasse, kategori eller?? ref. ??)

1. At der uændret siden 2007 mangler komplettering af Jordflytningsbekendtgørelsens kategorisering med grænseværdier, ikke mindst for jordens indhold af kulbrinter.
2. At stadig manglende grænseværdier i Jordflytningsbekendtgørelsen medfører at fleste kommuner i DK anvender en kategorisering baseret på Jordflytningsbekendtgørelsen og i nødvendigt omfang suppleret med Miljøstyrelsens kvalitetskriterier (jordkvalitetskriteriet og afskæringskriteriet).
3. At klassificering af jord jf. oprindelige amtslige jordplaner (Jordplan Nordjylland, Sønderjylland, Sjælland etc.) stadig eksisterer og anvendes i flæng - indeholdende klasse- og typebetegnelser med individuelle grænseværdier afhængig af hvilken jordplan man måtte referere til eller mangel på samme

Jordens miljøkvalitet - **udfordring** (eksempler på jordplaner fra nedlagte amter)

Jordens miljøkvalitet - **løsning**

1. At komplettere Jordflytningsbekendtgørelsens kategorisering med grænseværdier, ikke mindst for jordens indhold af kulbrinter.
2. At tydeliggøre at tidligere amtslige jordplaner er udgået og at jordplanerne i lighed med lokale definitioner/grænseværdier IKKE kan anvendes

Liste over kvalitetskriterier i relation til forurennet jord - **udfordring** (ref. Miljøstyrelsen)

- At kvalitetskriterierne (jordkvalitetskriteriet henholdsvis afskæringskriteriet), som anvendes, som gængs forvaltningspraksis igennem de seneste 20 år, for fastsættelse af grænseværdier for nyttiggørelse af såvel jord som bygge- og anlægsaffald, er humantoksikologiske værdier og ikke forholder sig til jord og grundvand

Liste over kvalitetskriterier i relation til forurennet jord - **løsning**

(ref. Miljøstyrelsen)

- At kvalitetskriterierne jf. MST forholder sig til jord og grundvand

Fundamentet skal være i orden

Vi skal videre – her er et resumé som **dosmerseddel**

- ❑ Det **SKAL** være et ufravigeligt krav at anmeldelsen af bygge- og anlægsaffald **SKAL** følge affaldet og herunder at anmeldelsen **SKAL** foreligge som dokumentation for enhver disponering
- ❑ Det **SKAL** være et ufravigeligt krav at ALLE jordflytninger **SKAL** anmeldes i overensstemmelse med nugældende lovgivning - altså uanset byzone, landzone eller tidligere områdeklassificerede områder
- ❑ EAK koder eller alternativt system **SKAL** være retvisende for affaldet med konkret info om materialerne (og materialernes fysisk-/kemiske egenskaber) - og systemet **SKAL** afspejle potentialet for nyttiggørelse henholdsvis genanvendelse

Vi skal videre – **dosmerseddel (fortsat)**

- ❑ Datafangst for retvisende affaldsdata **SKAL** sikres med et ufravigeligt krav til at anmeldelsen skal følge jord og affald ved enhver flytning
- ❑ Det **SKAL** i Restproduktbekendtgørelsen tydeliggøres at der er tale om en UNDTAGELSESBEKENDTGØRELSE og at bekendtgørelsen afgrænset indeholder regulering for anvendelse af restprodukter og således udelader bygge- og anlægsaffald og jord.
- ❑ Det **SKAL** lovgivningsmæssigt tydeliggøres at rensningseget jord **SKAL** renses og således ikke lovligt kan nyttiggøres eller deponeres.

Vi skal videre – **dosmerseddel (fortsat)**

- ❑ Der **SKAL** straks tages stilling til disponeringsmuligheder for jord med identificeret indhold af PFAS
- ❑ Jordflytningsbekendtgørelsens kategorisering af jord **SKAL** kompletteres med manglende grænseværdier og samtidig **SKAL** det tydeliggøres at tidligere amtslige jordplaner er udgået og at jordplanerne i lighed med lokale definitioner/grænseværdier **IKKE** kan anvendes

TAK FOR OPMÆRKSOMHEDEN